

DIARI DE
GIRONA

Edita: Editorial Gironina, S.A.

Redacció, Administració, Publicitat i Tallers: C/. Comerç, s/n
Tels. 47 62 77/78. Tèlex: 93.988 EDGI
FORNELLS DE LA SELVA (GIRONA)Publicitat de 8 a 20 h.: Ctra. Barcelona, 29
Tels. 20 18 82 - 20 20 42
17 001 - GIRONADelegació a Figueres: C/. St. Llúter, 35 Tel. 50 99 09
Delegació a Olot: C/Bisbe Vilanova, 1 1r. Tel 26 88 11Difusió controlada
perDipòsit legal
GE-2-1958-Anyo XLIV

Director: Jordi Bosch i Molinet

Subdirector en funcions: Josep Victor Gay

Redactor en cap en funcions: Fèlix Bouso Esports: Narcís Planas
Comarques: Rosa M.ª Mestres Fotografia: Dani Duch
Reportatges: Ramon Rovira

Catalunya, Espanya i Internacional: Susanna Quintana

Administrador: Josep Vila i Mont

Distribució: Enric Cullerl Subscripcions: M.ª José Cinca
Cap Sistema: Sergio Biondi Tallers: Horacio Zaro
Cap d'impressió: Santos N. Garcia

AL OTRO LADO DEL PIRINEO

El President de la Generalitat realitzà el passat dilluns una visita a Tolouse para entrevistarse con el presidente del consejo regional. El acuerdo de coordinación para tratar de sacar definitivamente adelante el túnel de Puymorens, tantas veces reclamado y que significaría un paso decisivo para las comunicaciones pirenaicas transfronterizas, es muy significativo respecto al espíritu de cooperación que puede existir entre las dos comunidades. Sin duda alguna, hay que prepararse para el reto del 92 que en este caso no es olímpico, sino comunitario. Es el que hace referencia a la entrada en vigencia del mercado único europeo. Si bien en nuestro país la entrada en la CEE supuso un hecho importantísimo, tuvo fundamentalmente efectos políticos y psicológicos, aunque ciertamente los económicos existieron, pero mucho más lentos. A partir del 92 la Europa comunitaria que cada vez cuenta con más ciudadanos seriamente decididos a apostar por el gran proyecto de la unidad continental entrará en una nueva fase. Por la vía del comercio, que es precisamente la que utilizaron los griegos y fenicios para sentar las bases de una nueva civilización, por la vía económica, tan de peso en un mundo cada vez más interrelacionado, es más posible que los ciudadanos compartamos cada vez más co-

sas. Fundamentalmente un estilo de vivir.

Evidentemente Catalunya tiene una especial sensibilidad para todos estos asuntos por su incontestable vocación europea, por su proyección como comunidad hacia toda Europa, por su progreso y estabilidad. Por eso no sólo nos es más fácil entender todo este asunto, sino vivirlo; y la forma más fácil y más próxima es intensificando nuestras relaciones con los vecinos del Pirineo. Cada vez son más los gerundenses o catalanes que viajan a menudo al Rosellón o al sur de Francia que nos es más próximo y también sucede a viceversa. Pero no sólo es para comprar cuatro quesos, de la misma forma que son muchos los vecinos de Perpignan que vienen a comprar otros productos. Se trata de tener un pie en el otro lado de la frontera en el aspecto de generar alguna relación económica. Ciertamente es un gran reto que podemos protagonizar en primera línea. En este sentido los gerundenses nos hallamos en una situación privilegiada para asistir a ese nuevo rumbo de la dinámica europea porque el mercado único no sólo afectará a la política de los gobiernos, sino a algo mucho más importante como es nuestra vida cotidiana. Eso permite al ciudadano de a pie sensibilizarse con mucha más facilidad alrededor de esas grandes ideas europeístas.

EL SEPULCRE DE BERENGUER D'ANGLESOLA

Jaume Marquès i Casanovas

Ja saben els apreciats lectors que la capella lateral de la seu número 25 havia estat pensada per venerar-hi sant Bernat, però a partir de l'any 1494 i en virtut d'una deixa del cabiscol Joan Geronès fou destinada al culte de santa Isabel i des de l'any 1940 fins al 1961 hi foren venerades les relíquies de sant Dalmau Moner i d'ençà del 1977 s'hi exhibeix l'artístic sepulcre del cardenal Berenguer d'Anglesola.

La descripció de la capella quedaria incompleta si no explicava ací l'extraordinària personalitat d'aquest personatge i el mèrit artístic del sepulcre.

Vida de Berenguer d'Anglesola

El nostre Berenguer nasqué en el si de la família dels nobles senyors d'Anglesola i de Miralcamp, llinatge documentat des del segle onzè. L'historiador Santiago Sobrequès el considera fill de Bernat III, senyor de Miralcamp, i de Constança de Ribelles i germà d'Hug II.

Sulpici Pontic recull la creença segons la qual Berenguer, ans de ser bisbe, havia estat religiós de l'orde de Predicadors, detall que és dubtós perquè és ignorat pels historiadors de l'orde esmentat.

En la seva designació per a bisbe de Girona s'esdevingué quelcom inusitat que fa pensar en alguna intervenció forastera. En efecte, fou elegit pels canonges de Girona però per mitjà de compromissaris, als quals fou confiada la representació del capítol ca-

tedral. Durant tot l'any 1385 i part del 1386, en els documents que expedia es titulava bisbe electe de Girona, expressió que significa un retard en la consagració episcopal durant aquell temps o que no havia pres possessió del bisbat tingué lloc el 15 de febrer de 1385 i la consagració episcopal, el 5 d'agost de 1386. Així quedà vinculat a les tasques episcopals de Girona fins l'any 1397, en què fou creat cardenal i en avant va seguir la cort pontificia de Benet XIII fins que morí a Perpinyà al costat d'aquest. En ser nomenat cardenal, volgué anomenar-se «el cardenal gironí» i fou nomenat administrador vitalici del nostre bisbat.

En els trets biogràfics d'aquest bisbe hi veig una doble fidelitat: l'una envers la diòcesi de Girona i la seva catedral, al servei de la qual volgué romandre vinculat tota la vida i on volgué que fos sebolit el seu cos, i l'altra envers la cort papal d'Avinyó, a la qual devia la seva promoció a l'episcopat i al cardenalat.

Com a excusa d'aquesta fidelitat als que avui anomenem antipapes Climent VII i Benet XIII, hom pot adduir, com ho feu Roig

i Lalpí, «que segons la opinió dels més sensats Benet XIII era el veritable papa i que en realitat la cosa era tan ambigua que qual-sevol dels dos papes, el d'Avinyó i el de Roma, podia ser obeït» (Resumen historial... Barcelona 1678, pàg. 289).

El sepulcre

El sepulcre és una peça excepcional de l'art funerari esculpida a principi del segle quinzè. No s'ha trobat el contracte per a la seva confecció, però els historiadors de l'art unànimement l'han atribuït a l'escultor gironí Pere Oller. D'aquest escultor diu Pere Freixas i Camps (L'art gòtic a Girona, Girona 1983, pàg. 120) que «les obres documentades i aquelles que li són atribuïdes posen en relleu la seva condició de màxim representant a Girona de l'evolució que l'art escultòric experimentà al començament del segle XV i, en particular, l'escultura funerària...» Del sepulcre diu que és «un dels pocs exemples de sepulcre exempt que hom pot trobar a Catalunya i palesa l'influx borgonyó, en especial pel tractament dels personatges amb amples draperies, barbes abundantment rissades i rostres d'una

fora expressivitat».

De l'estàtua jacent del prelat diu que mostra l'extraordinària capacitat tècnica de l'escultor. «La pulcritud i el detallisme amb què ha estat realitzada fa la impressió d'una obra d'argenteria... El rostre constitueix un dels exemples més notables de la retatística catalana medieval. L'escultor supera aquí el caràcter macabre dels rostres que sovint hom troba en l'art funerari...».

Resumiré la descripció del sepulcre dient que consta d'un taüt que per l'exterior mesura d'un metre d'alt, per 1'75 de llarg i per 0'65 d'ample, que és d'alabastre de Beuda, que per la cara visible des de la reixa de la capella conté vuit requadres separats per columnetes gòtiques acabades amb fins pinacles. Cada requadre conté figures de personatges orants, encaputxats en senyal de dol, i al damunt hi ha uns dorsers de planta pentagonal i de finíssims calats. A cada extrem un altre quadre conté l'escut d'armes superat del capell cardenalici.

Altres obres de Pere Oller

L'obra culminant de Pere Oller,

contractada l'any 1420, és el retaule de Sant Pere que encara es conserva a la catedral de Vic.

Segons el «Diccionari d'artistes de Catalunya» de Rafols, hom atribueix a Oller la clau de volta procedent de la capella de la Pia Almoïna de Girona, dedicada a l'evangelista sant Mateu, avui exhibida en el Museu d'Art de Girona; un relleu en alabastre policromat que representa la Mare de Déu de la Misericòrdia, que es troba al mateix Museu; a les comarques gironines cal esmentar el sepulcre de Pere Rovira, mort l'any 1313, conservat al temple de sant Vicenç de Besalú, i, al claustre de Sant Esteve de Banyoles, una placa del sepulcre del monjo Pere Planella, traspasat el 1415.

Precisa aquest autor que Oller fou un escultor de la pedrera de Sagaró i treballà dins el radi d'acció d'aquesta pedrera, on es trobaven Girona, Besalú i Vic quan no li eren encarregats treballs més importants en indrets més allunyats com Barcelona i Poblet. Fou un escultor de gran activitat que ocupà un lloc distingit dins la història de les arts plàstiques quatrecentistes catalanes. (tom 2, Barcelona 1953, pàg. 269).

En canvi, és ben documentat un retaule en alabastre que esculpí per a l'església del convent del Carme de Girona contractat l'any 1415, com ha provat Pere Freixas en el lloc més amunt anotat; però malauradament està perdut.

ÉS LÒGIC que una empresa comercial (per no dir qual-sevol tipus d'empresa) només pot tirar endavant si tanca l'exercici amb uns ingressos superiors a les despeses. Quan una empresa es pot permetre el luxe de perdre diners en determinada branca de les seves activitats, és que sostenint aquella branca en pot guanyar més en una altra.

Això vol dir que poden existir empreses periodístiques i/o televisives no rendibles, manipulades per grups de pressió que, gràcies a les seves aportacions econòmiques a fons perdut, poden mantenir aquella plataforma divulgadora de les seves idees polítiques, religioses, socials, culturals... Ara no hem d'escatir si aquestes idees són bones o nocives, sinó establir el fet que les pressions ideològiques existeixen. Observeu el cas de la televisió de l'Estat: per molta probitat i independència que es vulguin atorgar els seus òrgans rectoris, tots els partits polítics, quan estan a l'oposició, diuen

EL DRET A SER INFORMATS (i II)

Joan Basté

que l'ens està al servei absolut del partit que detenta el poder.

Una altra font de finançament és la publicitat, totalment relacionada amb el nombre d'exemplars que la publicació ven o amb l'atractiu que per a l'espectador té l'hora o el programa en el qual s'inclou un spot. El suport publicitari és tan important que pot donar-se el cas d'un periòdic d'orientació religiosa acceptant anuncis que quasi llinden amb la pornografia o d'un altre de filiació obrerista que fa la propaganda dels més abjectes artefactes d'una societat de consum.

Pel que fa a la premsa, queda una tercera font d'ingressos: la venda del diari al lector. I és ací on la premsa tendeix a magnificar les notícies més punyents o més escandaloses, no perquè pensi que té el deure d'informar-

nos, sinó per un afany sensacionalista que afalaga els baixos instints de la gent. Òbviament, també crueltat, sexe, aberracions i violència generaran, en la televisió, una superior venda d'espais publicitaris.

Veiem com els reporters gràfics, en lloc de portar ajuda a un moribund, li acosten la cambra i micròfon per veure si poden copiar el seu darrer rictus de dolor o les últimes paraules desesperades. Si hi ha uns donants d'òrgans que volen mantenir l'anonimat, guanyarà el Pulitzer el reporter que sàpiga burlar muralles de dolor amb el fi de preguntar a una mare endolada què experimenta quan pensa que els ronyons del seu fill mort a la carretera ara els portarà un altre xicot. Quan un pobre obrer venç el fantasma de l'atur, gràcies a una

travessa milionària, i vol escapar del flagell de pidolaires i assessors financers, sembla que els periodistes tenen dret a mostrar-nos la seva ridícula i pobre humanitat, com tenen dret a retratar la noia famosa que es banya nua a sis milles de la costa o a retratar el badall del polític que s'adorm al Parlament o l'agonia del penjat, el pànic del fusellat, el xiscle del que es crema viu, el declivi de la nena que s'ofega en el fang....

Diuen que tenim dret a estar informats, però com que és impossible donar tota la informació de tot el que passa en tot el món i en tots els moments, ens seleccionen allò que ens volen servir, que és com una manera no tan descarada de censurar el que podríem veure. Ens trobem, doncs, davant d'una informació manipulada i dirigida. I ara preguntem:

qui ho fa? I després preguntem: per què ho fa?

No és aquest, precisament, el quart poder ideal que havíem somniat a l'hora de completar les teories de Montesquieu. Amb la fal·làcia del «dret a estar informats» ens estan desproveint de tota sensibilitat i acabaran per fer-nos creure que respectar el dolor, silenciar les humanes baixeses, creure en la delicada intimitat de l'amor i sentir un mínim de respecte per la privacitat dels altres són pautes d'una conducta ja superada en nom d'una llibertat d'informació absolutament falsa. No hi ha llibertat, ja que una de les parts no està en condicions d'evitar ser violada; no hi ha informació, ja que allò que ens subministren no serveix per res a l'hora de millorar-nos socialment o com a individus.

No tan sols ens diuen allò que volen, sinó que allò que volen dir-nos ens estupiditza. Aquest «dret a ser informats» acabarà, com les salses massa picants, destruint el paladar de la nostra sensibilitat.